

Davacı : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zühal Dönmez

Bestekar Sokak No:49/5 - Kavaklıdere / ANKARA

Davalı : Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı / ANKARA

Vekili : Hukuk Müşaviri Deniz Eren - Aynı yerde

Davanın Özeti : 19.6.2011 tarihli ve 27969 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliği'nin "Başvurular ve istenilen belgeler" başlıklı 6. maddesinin 3. fıkrası ile "Kurslar ve belgelerin düzenlenmesi" başlıklı 7. maddesinin, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırıldığı, dolayısıyla dava konusu Yönetmeliğin dayanaksız hale geldiği, Anayasanın 135. maddesi ile 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 33. maddesi hükümleri uyarınca serbest olarak çalışan ziraat mühendislerinin odaya kayıtlı olarak çalışmasının zorunlu olduğu, bu zorunluluğa aykırı olarak Yönetmeliğin 6. maddesinin 3. fıkrasında fümigasyon belgesi alabilmek için kursa katılacak olan ziraat mühendislerinden istenilecek belgeler arasında "oda kayıt belgesi"ne yer verilmemesinin eksik düzenleme nedeniyle hukuka aykırı olduğu, 7. madde yönünden, davalı Bakanlığın kendi personeli dışında fümigasyon eğitimi verme yetkisinin bulunmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu Yönetmeliğin 639 sayılı KHK hükümlerine dayanılarak düzenlendiği, bürokratik işlemlerin azaltılması amacıyla Yönetmeliğin 6. maddesinin 3. fıkrasında fümigasyon belgesi alabilmek için kursa katılacak olan ziraat mühendislerinden "oda kayıt belgesi"nin istenilmediği, özel sektörde çalışan ziraat mühendislerinin nerede çalışacakları önceden bilinmediğinden başvuru sırasında oda kayıt belgesinin istenilmediği, 7. madde yönünden, fümigasyon operatörü ve fümigasyon operatör yardımcısı kurslarının Bakanlığa bağlı Zirai Karantina Müdürlüklerinde ilgili Daire Başkanlığının kontrolünde yapıldığı, dava konusu Yönetmelik hükümlerinin hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Selçuk Tosun

Düşüncesi : Dava konusu Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliği'nin "Başvurular ve istenilen belgeler" başlıklı 6. maddesinin 3. fıkrasının iptali, 7. maddesi hakkında ise feragat nedeniyle karar verilmesine yer olmadığı yönünde karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Nazlı Yanıkdemir

Düşüncesi : Dava, Ziraat Mühendisleri Odası tarafından 19.6.2011 gün ve 27969 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliğinin 6'ncı maddesinin 3'üncü fıkrası ile 7'nci maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2011/8611
Karar No : 2015/4855

2577 sayılı Yasanın 31'inci maddesiyle göndermede bulunulan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununu ek ve değişiklikleri ile birlikte tümüyle yürürlükten kaldıran 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 307'nci maddesinde, feragatın, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesi olduğu, 311'inci maddesinde, feragatın, kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğuracağı, hükümlerine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davadan feragat etme yetkisi bulunan davacı Odanın vekili tarafından usulüne uygun olarak verilerek 3.8.2011 tarihinde kaydı yapılan dilekçeyle, Bitki Karantinası Fumigasyon Yönetmeliğinin 7'nci maddesinin iptali talebinden feragat edildiği anlaşıldığından; bu kısım hakkında karar verilmesine olanak bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasının iptali istemine gelince;

T.C. Anayasasının (Anayasa) 124'üncü maddesinde, Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzimlerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelikler çıkarabilecekleri belirtilmiştir.

Uyuşmazlığın çözümü bakımından, Yönetmelikle yapılan düzenlemenin üst normlara ve hukuka uygun olup olmadığının irdelenmesi gerekmektedir. Buna göre;

Gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile payvan ıslahı ve refahını sağlamak amacıyla uygulamaya konulan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun "Bitki Sağlığı" başlıklı kısmının "birinci bölümünde" zararlı organizmaların kontrolün ve yükümlülüklerine, bitki hastalık ve zararlıları tazminatına, kayıt ve bitki pasaportuna ilişkin hususlar düzenlenmiş; söz konusu Kanun, 969 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Merkez ve Taşra Kuruluşlarına Döner Sermaye Verilmesi Hakkında Kanun ve 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak 19.6.2011 gün ve 27969 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Karantinası Fumigasyon Yönetmeliği uygulamaya konulmuştur.

Söz konusu yönetmeliğin davaya konu edilen kısmında; fumigasyon operatörü ve fumigasyon operatör yardımcı adaylarının başvurusu sırasında istenilmesi gereken belgelere yer verilmiş; aranan şartlar arasında ziraat mühendisleri odasına üye olduğuna ilişkin belge ibrazı aranmamış ise de; operatör olabilmek için, başvuran adaylardan, mezuniyet belgesi veya diplomasının aslı veya Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünce onaylı sureti istenildiğinden; dava konusu düzenlemede kamu yararı hizmet gereklerine ve üst hukuk normlarına aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Öte yandan; davacı Oda tarafından ileri sürülen diğer iddialarda da yasal isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenle, Bitki Karantinası Fumigasyon Yönetmeliğinin 6'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasının iptali isteminin reddine; davanın 7'nci madde ile ilgili kısmı hakkında ise karar verilmesine yer olmadığına kararı verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren 2575 sayılı Danıştay Kanununun ek 1. maddesi uyarınca, Danıştay Onuncu ve Sekizinci dairelerinden oluşan Müşterek Kurulca, gereği görüldü:

Dava, 19.6.2011 tarihli ve 27969 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliği'nin "Başvurular ve istenilen belgeler" başlıklı 6. maddesinin 3. fıkrası ile "Kurslar ve belgelerin düzenlenmesi" başlıklı 7. maddesinin iptali istenilmektedir.

Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliğinin 7. maddesinin iptali istemi yönünden;

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesi ile feragat konusunda yollamada bulunulan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 307. maddesinde, "Feragat, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir."; 311. maddesinde ise "Feragat ve kabul, kesin hüküm gibi hukuki sonuç doğurur." hükümlerine yer verilmiştir. Davacı oda vekili tarafından verilen ve 3.8.2011 tarihinde kayda girilen dilekçede dava konusu Yönetmeliğin 7. maddesinin iptali isteminden feragat edildiği belirtilmektedir.

Bu itibarla, feragata yetkili davacı vekilinin davasından feragat ettiği yolundaki beyanı karşısında davanın bu kısmının incelenme olanağı bulunmamaktadır.

Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliğinin 6. maddesinin 3. fıkrasının iptali istemi yönünden;

Anayasanın 123. maddesinde, idarenin, kuruluş ve görevleriyle bir bütün olup yasayla düzenleneceği; 124. maddesinde ise, başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren yasaların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabileceği düzenlenmiştir.

Yine Anayasanın kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını düzenleyen 135. maddesinde ise; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve üst kuruluşlarının; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleri oldukları belirtilmiştir.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun "Zararlı organizmaların kontrolü ve yükümlülükler" başlıklı 15. maddesinin 2. fıkrasında "Zararlı organizmalara karşı yapılacak mücadelenin esasları Bakanlıkça belirlenir. Mücadelenin Bakanlıkça belirlenen esaslara göre yapılması zorunludur."; aynı maddenin 14. fıkrasında da "Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir." kurallarına yer verilmiştir.

5996 sayılı Kanun dayanak alınarak ve bitki, bitkisel ürün, bitkisel sanayi ürünü ve orman ürünlerinin buldukları, taşıdıkları ve yetiştirildikleri ortamların zararlı organizmalardan arındırılması, miktar ve kalite kayıplarının önlenmesi, fümigasyon işlerini yapacak personelin

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/8611

Karar No : 2015/4855

belirlenmesi, yetiştirilmesi ve yetkili kılınmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 19.6.2011 tarihli ve 27969 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Karantina Fümigasyon Yönetmeliği hazırlanmış ve bitki, bitkisel ürün, bitkisel sanayi ürünü ve orman ürünlerinin; alıcı ülke zirai karantina mevzuatının gerektirmesi, ithalat, ihracat, reeksport ve transit geçişlerde böcek, akar, nematod, hastalık, yabancı ot gibi zararlı organizmalarla bulaşık olduğunun inspektörlerce tespit edilmesi ve lüzum görülmesi; ambalaj maddelerinin, depo, silo, gemi, konteynır gibi buldukları ortamların temizlenmesi ve iç karantinaya tabi zararlı organizmaların belirlenmesi, kültür bitkilerinin yetiştirildiği ortamların temizlenmesi hallerinde, ayrıca fümigasyon için uygun hale getirilen müze, kütüphane, gıda üreten ve depolayan imalathane, fabrika ile tamamen boş ambar ve depolarda istek üzerine uygulanacak fümigasyonla ilgili hususlar düzenlenmiş, Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde, Fümigasyon: Zararlı organizmaları imha etmek amacıyla, belirli sıcaklıktaki kapalı bir ortama, gaz halinde etki eden bir fumigantı belirli miktarda verme ve belirli bir süre ortamda tutma işlemi, (h) bendinde; "Fümigasyon operatörü: Fümigasyon işlerinde yeterliliği Bakanlıkça tespit edilerek belgelendirilen ziraat mühendislerini"; (ı) bendinde "Fümigasyon operatörü belgesi: Bu Yönetmelikte belirtilen esaslar dahilinde eğitilerek başarılı olan ziraat mühendislerine verilen belgeyi" ifade edeceği; 5. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde; fümigasyon operatörü olmak isteyen adaylarda "ziraat mühendisi olma" şartının aranacağı düzenlemelerine yer verilmiştir.

Yönetmeliğin " Başvurular ve istenilen belgeler " başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasında; İl ve ilçe müdürlüğü bitki koruma hizmetleri ile zirai karantina müdürlüklerinin, fümigasyon operatör ve fümigasyon operatör yardımcısı adaylarını tespit ederek Genel Müdürlüğe bildireceği, ayrıca, Genel Müdürlükte fümigasyon uygulamaları ile ilgili çalışan teknik personelin de fümigasyon eğitimine katılmak ve belge almak üzere Genel Müdürlükçe belirleneceği, gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşların dilekçe ile diğer kamu kurum ve kuruluşların ise dilekçelerine ilaveten, kuruluşlarında fümigasyon işlerinde çalıştırılacaklarına dair görevlendirme yazısı ile Genel Müdürlüğe veya müdürlüklere başvuracağı, **dava konusu 3. fıkrasında ise; kursa katılacak adaylardan; a) T.C. Kimlik Numarası beyanı, b) Gerçek kişi, tüzel kişi ve kuruluşlardan başvuran adayların mezuniyet belgelerinin veya diplomalarının aslı veya Müdürlükçe onaylı sureti, c) 1 adet fotoğraf istenileceği düzenlemesine yer verilmiştir.**

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nun 2. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde; bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek; (b) bendinde, bu suretle aynı ihtisasa mensup meslek mensuplarını bir Odanın bünyesinde toplamak; merkezde idare heyeti, haysiyet divanı ve murakıplar gibi görevlilere yetecek kadar üyesi bulunmayan Odasının merkezini, Umumi Heyetin belirleyeceği yerde açmak; (c) bendinde, mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlâkını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak; (d) bendinde, meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmî makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı normları, fennî şartnameleri incelemek ve bunlar hakkında görüş ve

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2011/8611
Karar No : 2015/4855

düşünceleri ilgililere bildirmek, Birliğin kuruluş amaçları arasında sayılmıştır.

Anılan Kanunun 33. maddesinde ise, Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Meslek kuruluşlarına, üyelerinin nitelik ve niceliği, ürettikleri iş ve hizmetlerin toplumun temel ihtiyaçlarına yönelik olması ve ülke genelinde yaygınlığı, çoğulcu demokratik gelişim ortamında etkili bir sivil toplum örgütü rolünde bulunmaları, örgütlülüğün üyelere getirdiği yararlar ile toplum çıkarlarının uygun düzeylerde dengelenebilmesi ve demokratik toplum kültürünün kamu düzeninde olumsuzluk yaratmadan derinleştirilebilmesi nedenleriyle, kamusal nitelik kazandırılarak, Anayasanın 135. maddesinde yer verilmiştir.

Anılan madde kapsamında, ziraat mühendislerinin ortak ihtiyaçlarını karşılamak, hak veya yararlarını korumak, meslek mensupları arasında mesleki etik, disiplin ve dayanışmayı korumak, veteriner hekimliğin kamu ve kişi yararına uygulanıp geliştirilmesini sağlamak amaçlarıyla kurulmuş birer kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Ziraat Mühendisleri Odasının, söz konusu görevlerini hizmet gereklerine uygun ve meslek mensuplarını bağlayıcı bir şekilde yerine getirebilmeleri için, mesleklerini serbest olarak icra edecek ziraat mühendislerinin odaya kayıt olmaları zorunluluğu getirilmiş; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların ise, mesleğe ilişkin kayıt ve denetimlerinin kurumları aracılığıyla sağlanabilmesi dolayısıyla, odaya üyelikleri isteğe bağlı bırakılmıştır.

Sözü edilen zorunlu üyelik kayıtlarının temini ve denetimi, odadan ihraç edilmiş olanların veya gerçek dışı belgelerle mesleği icra etmeye teşebbüs edenlerin tespiti, mesleki etik ve disiplin kurallarının işlerliğinin sağlanabilmesi; kısaca, Odanın kuruluş amacını gerçekleştirebilmesi ise; ancak Oda tarafından düzenlenecek "ilgilinin odaya kayıtlı olduğunu ve mesleğini icraya bir engeli bulunmadığını" gösteren belgenin, işe girişlerde ve mesleki eğitim başvurularında ibrazı zorunlu belge olarak kabulü ile mümkün olabilecektir.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin 6.11.2008 tarih ve E:2007/66, K:2008/157 sayılı kararında da; "Demokrasi, siyasal mekanizma dışında, aynı zamanda bir yaşam biçimidir. Bir meslek örgütüne üyelik, işlevsiz olur ve biçimsel üyelikten öteye geçemezse, demokratik bir örgütlenmeden de söz edilemez. Bu tür işlevsiz örgütlenmeler, kuramsal ve somut olarak var olmalarına karşın, gerçek anlamda varlıkları tartışmalı ve etkisiz hale gelir. Kamu hukuku kurallarına göre yönetilmesi anayasal güvence altında bulunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının işlev ve etkileri de hukukun koruması altındadır. Meslek kuruluşlarının etkinliği, sorumluluğu ve yükümlülüğü, belirli bir düzen ve disiplin içinde faaliyette bulunması, görevlerinin boyut ve kapsamına bağlıdır. İşlevsizliği ve biçimsel örgütlenmeyi aşmanın yolu, mesleğin tüm alanlarında ve meslekle ilgili işlemlerde, ilgili meslek kuruluşuyla organik bağlantısının, meslek kuruluşunun kimlik ya da belgesinin esas alınması, diğer bir deyişle, meslekle ilgili faaliyetlerle meslek kuruluşu arasındaki olgusal bağın koparılmamasıdır." ifadelerine yer verilmiştir.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2011/8611

Karar No : 2015/4855

Her ne kadar dava konusu Yönetmelik maddesiyle, odaya kayıt zorunluluğu ortadan kaldırılmamakta ise de; fümigasyon operatör kursuna başvuran serbest olarak çalışan ziraat mühendislerinden, oda üyeliğini gösteren belgenin aranmaması suretiyle, 6235 sayılı Kanun'un 33. maddesi gereği yapılması zorunlu olan oda üyeliği kaydının davalı Bakanlık ve davacı Oda tarafından denetimine engel olunmakta, oda faaliyetinin icrası zorlaştırılmakta ve işlevsizleştirilmektedir.

Bu itibarla; fümigasyon operatörü olarak çalıştırılacak ziraat mühendislerinden odaya kayıtlı bulunduğu dair belgenin ibrazı zorunluluğunun aranmaması anlamını taşıyacak olan düzenlemenin eksik düzenleme olması nedeniyle hukuka aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 19.6.2011 tarihli ve 27969 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Karantinası Fümigasyon Yönetmeliği'nin 6. maddesinin 3. fıkrasının **İPTALİNE**, 7. maddesi yönünden davadan feragat nedeniyle **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA**, aşağıda dökümü yapılan 160,60 TL yargılama giderinin yarısı olan 80.30 TL'nin ve karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.500,00 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, yargılama giderinin yarısı olan 80.30 TL'nin ise davacı üzerinde bırakılmasına ve karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.500,00 TL vekalet ücretinin de davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, posta avansından artan tutarın 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 333. maddesi uyarınca kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 (otuz) gün içinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyizen başvurulabileceğinin taraflara duyurulmasına, kararın vekalet ücretine ve iptale ilişkin kısmı yönünden oyçokluğuyla, karar verilmesine yer olmadığına ilişkin kısmı yönünden oybirliğiyle, 11.11.2015 tarihinde karar verildi.

Başkan
Yüksel
ÖZTÜRK

Üye
Emin Celalettin
ÖZKAN

Üye
Mithat
ÖZCAN

Üye
Mesut
GÜNGÖR

Üye
Ali
KURUMAHMUT

Üye
Ahmet Yahya
ÖZDEMİR

Üye
Abdullah
ARTUNÇ

Üye
Metin
ARITI

Üye
Ali
ÜRKER

YARGILAMA GİDERLERİ

Harcılar 99,60 TL

Posta Gideri 61,00 TL

TOPLAM 160,60 TL

